

**Norges
forskningsråd**

Det kongelig nærings- og handelsdepartement
Att: Katarina de Brisis, Avdeling for IT-politikk
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Stensberggata 26
Boks 2700 St. Hanshaugen
N-0131 Oslo
Telefon 22 03 70 00
Telefaks 22 03 70 01
Org.nr. 970141669
E-post: post@forskningsradet.no

Vår saksbehandler/telefon
Morten Ween, 22 03 74 60

Vår ref.
2002/02417
Deres ref.
2001/5605 KDB

Oslo,
25.11.02

Høringsuttalelse fra Norges forskningsråd - Utarbeidelse av nasjonal strategi for informasjonssikkerhet

Denne høringsuttalelse er godkjent i Norges forskningsråds direktørmøte 25.11.2002.

Innledning

Høringsuttalelsen har to hoveddeler:

- Del 1 er kommentarer til grunnlagsdokumentet.
- Del 2 behandler forskning knyttet til informasjonssikkerhet med utgangspunkt i høringsdokumentet, St.prop.1 og tidligere forskningsaktiviteter rundt temaet.

Generelle kommentarer

Høringsdokumentet har en informativ og oppdatert situasjonsbeskrivelse for de områder som er behandlet og dekker også ansvarsforhold vedrørende informasjonssikkerheten på forskjellige nivåer i samfunnet. I mindre grad er aktørers og brukeres oppfatning av sikkerhet behandlet, noe som i vesentlig grad vil være premissgivende i fremtidige anvendelser. Forskningsrådet mener derfor at perspektivet burde vært utvidet til å omfatte eller legge større vekt på noen flere sider ved informasjonssikkerheten som særlig gjelder bruk, konsekvenser og tiltak utover IT-systemet som system. Dette inkluderer punkter som:

- Konsekvenser og tiltak for funksjoner på forskjellige nivåer i samfunnet dersom IT-systemer bryter sammen. Reaksjonsmønster, tillit til og bruk av IT-systemer eller andre systemer ved feil og kriser. Lavere funksjonsnivå, fleksibilitet og support som alternativer.
- Krav til bruker og leverandør grunnet samfunnets avhengighet av kommersielle tjenester og funksjoner som ikke er underlagt offentlige krav til sikkerhet, for eksempel ISP- og ASP-tilbydere. Dette gjelder også infrastruktur (tele og kraft) og tjenester som er deregulert og konkurranseutsatt.
- Applikasjoners sårbarhet (utover IT-systemet som system) og konsekvenser ved feil eller tjenesteutfall. Dette omfatter både feil ved applikasjonens funksjon og muligheten for å benytte den som verktøy for for eksempel datainnbrudd eller andre angrep.
- Distribuerte systemers sårbarhet og konsekvenser og tiltak dersom forbindelse mellom systemenheter med (gjensidig) avhengighet brytes.

- Behov for feiltolerante strukturer, d.v.s. redundans, alternative nettverk, systemer og applikasjoner som kan benyttes ved feil i et kritisk punkt. Dette vil beskrive den faktiske sårbarheten for en funksjon og avklare eventuelle behov for tiltak.
- Personvern og vern om annen kommersiell eller følsom informasjon som følge av at stadig nye informasjonskilder blir tilgjengelig over nett. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med e-handel.

I noen grad nevnes dette i kapittel 7.1.4 om FoU innen IT-sikkerhet og temaet er til dels behandlet i tidligere utredninger, men det bør likevel behandles i en nasjonal strategi for informasjonssikkerhet.

I kap. 5.3 foreslås det å etablere et permanent koordineringsråd for IT-sikkerhet. Dette rådet vil ikke, slik det er beskrevet, ha noen myndighet eller kontinuerlig virksomhet, men er tenkt som en kommunikasjonskanal eller et nettverk for å fremme IT-sikkerheten. Ut fra at det kan synes unødvendig å ha for mange råd og instanser bør det vurderes om dette nye rådet burde knyttes til allerede etablerte organer som Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) eller Direktoratet for sivil beredskap (DSB). Koordineringsrådet vil også kunne gis mandat til å adressere de punktene som er angitt ovenfor i den grad det ikke faller naturlig å legge ansvaret for disse til andre allerede eksisterende organer.

Kapittel 8, om e-handel m.m., bør begrenses til å omfatte det som er relevant for temaet informasjonssikkerhet.

Kommentarer knyttet til forskning om temaet "informasjonssikkerhet".

Det er viktig at tidligere foreslåtte og igangsatte forskningsaktiviteter følges opp og utvides slik at de kan tilpasses utviklingen innen informasjonssikkerhet. I dag finnes forskningsaktiviteter som berører informasjonssikkerhet under NT-programmet IKT 2010 og IEs IKT-program. Dette bør samordnes med de foreslåtte tiltakene i høringsdokumentets kap. 7.1.4.

Eksisterende programmer i Forskningsrådet har hovedsakelig vært rettet mot grunnforskning og grunnleggende funksjoner innen temaet informasjonssikkerhet. Dette vil fortsatt være viktig, men bør utvides til også å være rettet mot næringsliv og anvendelser av IKT i offentlig sektor. Både fordi det er her problemstillingene slår ut i praksis og føles på kroppen, og fordi disse sektorene skal sette tiltak ut i verden og også trenger kompetanseheving som kan erverves gjennom forskning.

Mål for forskning på informasjonssikkerhet er foreslått i NHDs rapport om sårbarhet p.g.a. avhengighet av IT:

- Grunnleggende kompetanseoppbygging i samfunnet innen IKT-sårbarhet og -sikkerhet.
- Øke kunnskapsnivået innen offentlig forvaltning for å styrke beslutningsgrunnlaget i spørsmål som gjelder IKT-sårbarhet og -sikkerhet.
- Øke bevissthets- og kompetansenivået i virksomheter som i sin produksjon av varer og tjenester er avhengig av sikre IKT-systemer.
- Sørge for at det utvikles ulike former for sikkerhetsmekanismer på ulike organisatoriske og tekniske nivå som på sikt vil kunne bidra til å styrke sikkerheten i IKT-systemer.

Mer detaljerte forslag til forskningsaktiviteter er bl.a. foreslått i NRs rapport "Oversikt over sentrale forskningsoppgaver innen IKT-sikkerhet, Snekkenes 25.10.2001". Temamessig bør forskningsområdet utvides i tråd med kommentarene i første del av denne høringsuttalelsen.

Det vil være behov for å kunne benytte virkemidler som spenner over både institutt- og universitetssektoren og næringsrettede innovasjonsprosjekter og som stimulerer til at resultater fra instituttmiljøene tas i bruk i praktiske anvendelser. Dersom man ønsker å synliggjøre forskning innen informasjonssikkerhet bør det vurderes å gjøre det i et eget program. Alternativt kan IKT-programmet tilføres midler som øremerkes prosjekter med tema informasjonssikkerhet i tillegg til at midler kanaliseres gjennom IKT 2010.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

for Erik Normann
Erik Skaug
Områdedirektør
IE

Morten Ween
Morten Ween
Rådgiver
IE